

Verslag Gebiedstafel Windpark Beuningen 4 oktober 2023

1 Opening & Welkom

De agenda van deze avond is omgedraaid. Als eerste komen de twee sprekers aan het woord.

2 Landschappelijke mogelijkheden Anne van Schaijk, landschapsarchitecte van het Gelders Genootschap

Het Gelders Genootschap houdt zich bezig met het verbeteren van het landschap. Zo is het ook betrokken bij de regionale energie strategie (RES) en adviseert het bij het plaatsen van windmolens. Een hulpmiddel daarbij is de windkijker. Dit is een kleine windmolen, die je gebruikt om vanaf een afstand te kunnen zien hoe de windmolen in het landschap past.

Het Gelders Genootschap wordt het liefst in een vroeg stadium bij de landschappelijke inpassing van windmolens betrokken.

Bij de landschappelijke inpassing spelen locatie, clustering, aantallen, opstelling (volgt het landschappelijke lijnen), verhouding en kleur een rol.

Windmolens zijn landschap overstijgend, dat maakt ze heel lastig in te passen. Het Gebiedsfond geeft kansen om het landschap een nieuwe boost te geven. Het fonds is voor de omgeving en de omgeving bepaalt (via een nog op te richten stichting) voor een groot deel wat ermee gebeurt. Dat beperkt zich overigens niet tot de landschappelijke inrichting.

Van Schaik laat een plattegrond met de windmolens zien.

Het gebied ligt tussen twee rivieren. Op de hoge grond liggen van oudsher de dorpen en wordt gekenschetst door een kleinschalig karakter. De windmolens zijn gesitueerd op de komgronden, deze zijn later in cultuur gebracht. Dit landschap is veel rationeler, opener en grootschaliger.

Van Schaijk geeft drie denkrichtingen voor landschapsversterking

1. Ontwikkelen/aanplant van groene erven

De eerste denkrichting is het weer inkleden van erven die nu kaal in het landschap liggen, met bijvoorbeeld bosschages: "Mensen hebben dan minder last van de windturbines." Opmerking: *het zicht van het weide landschap verdwijnt wel. Als bedrijf wil je een bepaalde transparantie, dat mensen kunnen zien wat er gebeurt. Dat kan dan niet meer.*

2. Het versterken van de aanwezige groenstructuur

De Tweede denkrichting is het versterken bestaande groene structuren, zoals singels, of aanknopen aan de Groene Heuvels. Bijvoorbeeld door een groenstrook aan te leggen bij een bomenrij. Daarbij kun je ook kijken naar de historie. Vroeger was het landschap een stuk kleinschaliger. Nu zijn sloten en boerderijen samengevoegd. "Het is interessant om te kijken wat je ervan over is en wat je terug kan brengen", aldus van Schaijk.

Voor de ruilverkaveling was het Beuningense veld een coulissenlandschap, merken enkele deelnemers op. Niet iedereen is het hiermee eens. *Vroeger waren er 13 kerktorens te zien vanaf een van de boererven en nu geen een.*

3 Aanleg nieuwe natuur(verbindingen)

Voordat er dijken lagen konden Maas en Waal vrijelijk stromen. Deze oude restgeulen zijn nog te herkennen in het landschap, ze liggen wat lager. Deze geulen zou je kunnen gebruiken voor het terugbrengen van natte natuur. Opm. *De gronden zijn geëgaliseerd.* Antw. Op de hoogtekarten zijn ze nog te herkennen.

Voor de beleving kan ook worden gedacht aan het aanleggen van nieuwe verbindingen bijv. een nieuwe fietsroute of ommetjes of nieuwe elementen, bijv. een voedselbos. Ingrepen op kleine schaal en met minder kosten zijn een speeltoestel of een landschapsvenster (dit kan al met een subsidie van 5000 euro).

In alle gevallen is het van belang dat er een integraal landschaps- en natuurplan komt voor het gebied.

Vragen en opmerkingen bij de voordracht van Anne van Schaijk

De zonneparken zijn niet benoemd. Antw: Deze hebben een eigen dynamiek.

Wie gaat het plan voor het gebied maken, er zijn veel partijen en eigenaren?

De gemeente heeft waarschijnlijk een grote hand erin, de initiatiefnemers willen ook een bedrag spenderen aan de omgeving. Eneco wil bijv. de biodiversiteit in de omgeving met 10 procent laten toenemen. De suggestie wordt geopperd om een kwartiermaker aan te stellen, het best door de gemeente.

Als je iets aan de draagkracht wil doen, moet je ook iets om de dorpen doen voor de landschappelijke inpassing.

De gemeente en het gebiedsfonds kunnen hiertoe soelaas bieden

Kun je iets aan de kleur van de windmolen doen?

Gelders Genootschap adviseert een zo onopvallende mogelijke kleur grijs te kiezen, zodat ze windmolens zo min mogelijk opvallen.

Dat kan bijten met de vogelbescherming, waarbij het van belang kan zijn dat de wieken wel zichtbaar is.

Is de windkijker te huren?

De windkijker is enigszins verouderd (iets te klein voor de huidige maat van windmolens).

Wat kan er gedaan worden voor mensen die op korte afstand van de windmolens wonen.

Geadviseerd wordt om maatregelen op het erf van de mensen zelf te nemen. Er kunnen bijv. bosschages komen.

Windturbines zijn niet inpasbaar, daarom is de landschapsversterking nodig om het negatieve effect te verminderen.

Leveren de windmolens geen overlast voor vliegbasis Volkel?

Bij de vergunning is gecontroleerd of de windmolens de luchtvaart (laagvliegroutes, radarverstoring e.d.) niet hinderen.

Verbetering van de biodiversiteit op de grond van de agrariër doet een boer niet voor niets. Het moet ook voor langere tijd houdbaar zijn, want de boer kan deze grond niet meer voor voedselproductie gebruiken.

Bij de ARN is aan de bewoners van Weurt ook beloofd dat er bomen voor de fabriek worden geplant, daar wachten we nog steeds op.

3 Landschappelijke compensatie: Gerlach Velthoven directeur van Betuwe Wind

Betuwe Wind is eigenaar van drie windturbines van Windpark Avri en van vier van de elf windturbines in Windpark Deil. Daarnaast beheert Betuwe Wind een voedselbos plus een laadpark met 40 laadpalen voor elektrische voertuigen.

Er is een duurzaamheidsfonds (eigen fonds) en een omgevingsfonds (aparte stichting). Daar kunnen mensen aanvragen doen voor duurzame dingen.

Het bestuur bestaat uit 6 mensen onbetaald.

Velthoven vond de eerst ervaring met landschappers vrij schokkend.

De provincie verplichtte een landschappelijke studie naar een goede esthetische invulling van windmolens. “De onderzoekers maakten alleen foto’s vanaf de snelweg. Ze keken alleen vanuit vogelperspectief naar het landschap. Dan zie je niet alles. Als ontwikkelaar kan ik dat niet uitleggen aan de buurman die daar de hond uitlaat en de omgeving totaal anders ervaart. Als burger vallen je andere dingen op dan de landschappers.”

De technische beperkingen bepalen uiteindelijk waar de windpalen te komen.

Om verder van huizen te blijven zijn er windmolens in het Gelders natuurwerk geplaatst. Daarvoor is een bosje gekapt, het is op een andere plek gecompenseerd met een voedselbos.

Belangrijke les: kijk niet alleen wat kan er onder de molens, maar ook in de rest van het gebied. Je kunt de windmolens vanaf overal zien. Wat je wil is dat iedereen het gevoel heeft dat je je best hebt gedaan om ze zo goed mogelijk inpassen.

Het omgevingsfonds heeft 80 duizend per jaar te besteden, hiervoor is een ander aparte stichting opgericht die bepaalt wat er met het geld gebeurt.

Daarnaast is er het duurzaamheidsfonds, dat Betuwewind zelf beheert. Velthoven geeft aan dat hiervoor ongeveer een miljoen euro per jaar beschikbaar is. Volgens de website van Betuwewind gaat het om iets lagere bedragen. In 2021 was het 300.000 euro. In 2022 en 2023 ging het om 600.000 euro per jaar. Dit geld kan Betuwewind naar eigen inzicht besteden. Dit geld gaat niet alleen naar energie, maar ook naar biodiversiteit en landschapsverbetering.

Voorbeelden van recente gesponsorde projecten zijn:

- _ een drone voor agrariërs om nesten van kieviten te zoeken om er een stok bij te plaatsen.
- een laadplein, voor onder meer elektrische graafmachines, waar ook de omgeving gebruik van kan maken.

Het gebiedsproces is heel moeizaam gegaan. Dat komt mede omdat de gemeente heel erg verkokerd werkt, met voor ieder onderwerp een ander loket. Er zou een procesbegeleider moeten zijn om alle deelbelangen (agrariërs, energiecoöperatie omwonenden) bij elkaar te brengen.

Als energiecoöperatie hoor je veel van omwonende (vaak dat is latent), dat kun je meenemen in het overleg met de gemeente. Mensen die positief zijn over duurzaamheid, of die vinden dat men goed is behandeld, hebben minder overlast, dan mensen die vinden dat ze niet goed zijn behandeld. Velthoven vertelt over een buurman, die bezwaar maakt tegen een tunnelkas, omdat hij zelf geen tunnelkas vergunt kreeg. Velthoven heeft aangeboden om met de advocaat van het windpark hem te helpen zijn vergunning te regelen.

Het effect van geluid is heel wisselend. Als windmolen extra brom- of piepgeluid maakt, moet je wel reageren als eigenaar. Het gaat niet per se om laagfrequent geluid. Hiervan is de bron heel moeilijk te achterhalen.

Is de snelweg een barrière voor het geluid? Maakt het uit aan welke kant van de snelweg je zit of je het hoort? Als de wind van je af staat, kun je het geluid van de windmolen juist horen, terwijl je het andere geluid (bijv. de snelweg niet hoort). Dit heeft ermee te maken dat geluid weerkaatst kan worden en het geluid van de turbine van hoger komt (waar de wind anders kan waaien).

Bij slagschaduw houden de windparken van Betuwewind zich aan de wet, dat is max. 6 uur per jaar. Voor windpark Beuningen is afgesproken dat er nul uren (max. 30 minuten) per jaar aan slagschaduw mag vallen. In Culemborg is een telefoonnummer om te bellen als je last hebt van slagschaduw. In de praktijk blijkt dat dit nummer nooit wordt gebeld.

Het gebiedsfonds van windpark Beuningen zal per jaar naar alle waarschijnlijkheid met ongeveer 50.000 euro worden gespekt, daarbij komt nog 25.000 euro van de vier zonneparken. Wat hier precies mee gedaan wordt, zal worden bepaald door een nog op te richten stichting.

4 Notulen gebiedstafel 13 juni 2023

- In de rondvraag was de vraag gesteld: Hoe zit het met de herziening van de grondvergoeding van de Subsidie Duurzame Energie (SDE). Dit kwam niet terug in de notulen. Patrick van EnergieVoorVier komt erop terug bij de betrokken grondeigenaren.

Wat is de status van het meegestuurd document *kaders gebiedstafel*?

Deze tekst is bedoeld om te delen met de achterban en komt ook op de website van Windpark Beuningen. Sommigen vinden de tekst best wel ingewikkeld. Er komt nog een korte publiekstekst van 1 pagina A4.

5 Actualiteit

- De Subsidie Duurzame Energie (SDE) is opnieuw aangevraagd begin september,
- De SDE is op dit moment onvoldoende om de businesscase rond te brengen, de actuele stroomprijs doet dit wel. De SDE is aangevraagd om voor het geval dat de stroomprijs daalt, toch zekere inkomsten te hebben.
- Renantis heeft zich teruggetrokken uit het project, dit projectaandeel is verkocht aan Kemperman & Partners. Eneco heeft een nieuw contactpersoon Kevin van Santen.
- Raad van State heeft nog geen uitspraak gedaan, de provincie heeft recent een verweerschrift ingediend.

6 Wat verder ter tafel kwam

Wie zit er in de klankbordgroep? Daarin zitten onder meer een oud-wethouder en mensen met financiële kennis in. Patrick kan de namenlijst de volgende keer delen.

De politiek moet een keuze maken wat ze voorrang geven: wind- of zonne-energie.

7 Afspraken voor de volgende gebiedstafel

- Wethouder uitnodigen, welke wethouder moet nog worden bekeken. We willen graag 1 aanspreekpunt zowel bestuurlijk als ambtelijk
 - Welke "gebiedsvisie(s) is of zijn al beschikbaar?
 - Welke plannen en ideeën liggen er voor de fysieke en mentale inpassing.
 - De tekst over de gebiedstafel wordt op de website geplaatst en er komt een aangepaste, kortere, in Jip en Janneke-taal geschreven versie om te delen met de achterban
-
- Volgende keer een verdiepende bijeenkomst over de landschappelijke inpassing. Het onderdeel Participatie pakken we daarna op.
 - Medewerkers van Eneco komen nog vertellen over de biodiversiteit. Ze zijn al bezig met een nulmeting.

8 rondvraag

Is er onderzoek gedaan of bekend naar hoe hinderlijk windmolens zijn voor huisdieren en vee?

9 Volgende vergadering

Deze hangt af van wanneer de wethouder kan.

Voorkeur gaat uit naar woensdag 10 januari, mocht dit niet lukken maandag 22 januari 2024.